

ביאורים

לימוד תורה שונה לחלוטין משאר סוגי הלימוד והחכמות שבעולם. ההצלחה בשאר החוכמות תלויה ברמה האינטלקטואלית של האדם ובהשקעתו. לעומת זאת, ההצלחה בלימוד התורה תלויה בעיקר ברמתו המוסרית והרוחנית של האדם. התורה נמשלה פעמים רבות לאישה. ככל שרמת הקשר והחיבור הנפשי בין בני הוגג גדול יותר כך האישה מגלה את צפונות לבה, והקשר הזוגי אינו נשאר ברובד החיצוני והטכני בלבד. כך גם התורה. ככל שאדם קשור יותר להדרכתה של התורה וחי חיים מוסריים לאורה, כך התורה מגלה לו את סודותיה. ולכן אדם שחש שלימוד התורה מר לו ואינו מחייה אותו - הדבר מעיד שמשוה בו צריך תיקון ולא על כך שהתורה אינה מתוקה חלילה. כאשר האדם אינו נאמן לעצמו ולטבעו, אלא חי לפי תרבות זרה - הוא מתייחס לתורה, כאחת מחכמות החול. ממילא הוא אינו רואה את האור הגדול שבתורה והיא אינה מתוקה לו. האדם צריך לחזור בתשובה מהכיוון הרוחני השגוי של חייו ולחזור לחיות על-פי הטבע הישראלי של נשמתו. כך הוא יגלה שהתורה היא המתאימה ביותר לנשמתו ויתחיל להרגיש את המתקנות והנעימות בלימוד התורה. כשזה יתרחש ממילא גם ההבנה שלו בתורה תהיה צלולה וברורה יותר והוא יבין לעומק את חכמת התורה. יתרה מזאת, היחס הזה לתורה יגרום להפריה הדדית. כשם שבעקבות הקשר הזוגי נולדים בנים ובני בנים, כך גם בקשר הנכון לתורה נולדות הבנות חדשות וחדושים נפלאים, שלא היו מתגלים קודם לעולם. הקשר בין לימוד התורה לתשובה מגיע גם מהכיוון ההפוך. לימוד התורה משפיע על הרצון לחזור בתשובה. ולא רק לימוד תורה במובן הישיר אלא גם ההתבוננות על כל הסדר המופתי שקיים בעולם, היופי והטוב - גורמת לאדם לרצות להיות חלק מאותה בריאה נפלאה שעושה את רצון ה'. ייתכן שהאדם ירגיש פער עצום בין מה שהוא למד למקום שהוא נמצא כעת. והדבר יוצר תחושות שונות: תחושה של פחד, מה יהיה על אותם ימים שבזבזתי ולא מימשתי את אישיותי, או תחושת עלבון פנימי שכביכול הנשמה נעלבת שהזנחנו אותה לטובת הנאות העולם הזה, או תחושת טומאה מכיוון שהאדם חש את הקלקול הגדול והריחוק העצום שלו מקדושה ומטהרה. תחושות אלה של הנשמה הן תחושות אמיתיות, ולכן האדם צריך לעשות תשובה רצינית ועמוקה ביחס לדרכו וביחס לכיוונו בחיים. אם יתעלם ויתקן רק מספר מעשים ותו לא, זה בבחינת 'לשים פלסטר' על פצעה המדמם של הנשמה. הפצע ישוב ויפרוץ ונשמתו תמשיך לזעוק מחבליה. תשובה כזאת שנובעת מהתבוננות על התורה ועל החיים מובילה להתחברות מחדשת לחיים ולא לניתוק ולהתנזרות, שהרי האדם רוצה להיות חלק מהבריאה שעושה רצון בוראה. זו תשובה שמשיבה את הקדושה למקום הראוי לה, למקום שבו היא מובילה ומדריכה את החיים.

הרחבות

• המפגש הנכון עם העולם הזה

מתוך התשובה האמתית הטהורה צריכים לשוב אל העולם. המפגש של האדם עם העולם הזה, הוא מפגש מורכב. את גודל המורכבות במפגש שכזה ביטא המסילת ישרים בפרק הראשון של ספרו: "כי אם האדם נמשך אחר העולם ומתרחק מבוראו, הנה הוא מתקלקל, ומקלקל העולם עמו. ואם הוא שולט בעצמו ונדבק בבוראו ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסיוע לעבודת בוראו, הוא מתעלה והעולם עצמו מתעלה עמו. כי הנה עילוי גדול הוא לבריות כולם בהיותם משמשי האדם השלם המקודש בקדושתו יתברך".

הרב קוק מלמדנו כאן, שלאותה התמודדות מורכבת צריך לבוא דווקא מתוך תשובה אמיתית וטהורה, ואז יוכל האדם לגשת אל ענייני העולם הזה בטהרה, ולהעלות את כל העולם ולא להשתעבד אליו.

מי שזוכה למעלה עליונה, עד שמגיע למדרגת הקדושה, זוהי שכל המפגש שלו עם העולם הזה יהיה בדרגה אחרת לגמרי, וכדברי המסילת ישרים על ה'קדושים': "ומעתה המאכל שהם אוכלים הוא כקרבן שעולה על גבי האישים, כי ודאי הוא שיהיה נחשב לעילוי גדול אל אותם הדברים שהיו עולים על גבי המזבח כיון שהיו נקרבים לפני השכינה... כללו של דבר ענין הקדושה הוא שיהיה האדם דבק כל כך באלהיו, עד שבשום מעשה אשר יעשה לא יפרד ולא יזוז ממנו יתברך, עד שיותר יתעלו הדברים הגשמיים אשר ישמשו לאחד מתשמישיו במה שהוא משתמש בהם, ממה שיורד הוא מדביקותו ומעלתו בהשתמשו מדברים גשמיים" [פרק כו].

שאלות לדין

- א. כיצד שבים בתשובה מ'חיסרון בטבע הישראלי של הנשמה'?
- ב. כיצד תשובה מאהבה משפיעה על לימוד התורה?

הצלחת נטע רבקה בת יעקב

כו. מעוט מתיקות נעימת התורה בא מחסרון בטבע הישראלי של הנשמה, שצריכים לתקנה על ידי תשובה מקוננת לחסרון זה, וכיין שזונתנים את הדעות לתקן את החסרון, מיד חוזר האור העליון של הטבע הקדוש של הנשמה לזרחה, וחוזרת מתיקות התורה להגלות.

כז. לפי ערך בהירות התשובה שלפני הלימוד תגדל בהירות ההבנה של הלימוד, השכל מתרומם על פי סוד התרוממות הרצון, והוא מתבנה לפי המדה של בהירות הרצון.

כח. תשובה עלאה, שבה מאהבה גדולה ומתוך הפנה ברורה, מעלה את כל התכן הלימודי במדרגה של הפנה ונביעה פזאת, שאין דגמתה בשום תכן לימודי מצד עצמו.

כט. הכל מסייע להרמת הרוח לתשובה עליונה: כל התורה, כל המדע, כל הפנה, כל ידיעת העולם והחיים, כל ההתערבות בין הבריות, כל תכונת הישר והצדק, וכשאתם מרגיש פחד, עלבון פנימי, טמאת גויה ונפש, צריף הוא לדקדק בכל יכלתו בכל צדדי החסרון שלו, ולתקנם. ולא יעסק בזה באפן שטחי, כי אז יוסיף ירידה על ירידתו, כי אם בעיין חודר ובאמץ רוח טהור.

ל. דוקא מתוך התשובה האמתית הטהורה צריכים לשוב אל העולם ואל החיים, ובזה משיבים את הקדושה על מכוניה וממליכים את השכינה בעולם.

מיעוט מתיקות התורה

בהירות התשובה והלימוד

תשובה עלאה מעלה הלימוד

הכל מסייע לתשובה

השיבה אל העולם

הלימוד - לימוד תורה. **השכל** - יכולת הבנה של תורה ותוכן של קודש. **עלאה** - עליונה. **הפנה** ו**נביעה** - יצירה והתחדשות. **כל הפנה** - גבורה פיזית ונפשית. **גויה** - גוף האדם. **בכל צדדי החסרון** - הצדדים המפורטים בתחילת הפסקה. **לשוב אל העולם** - לשוב ולעסוק בענייני הגשמיים והחברה.